

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/30/2017
Identifikačné číslo spisu: 3212010232
Dátum vydania rozhodnutia: 15.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3212010232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného M. Ž. pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 15. júna 2017 v Bratislave dovolanie obvineného M. Ž. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Jána Legerského proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 17. mája 2016, sp. zn. 2To/98/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. Ž. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom z 11. marca 2015, č. k. 1T/4/2014-270, po vypustení právnej kvalifikácie zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., uznal obvineného M. Ž. za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 24. júla 2012 v čase o 15.00 hod. v obci F. po predchádzajúcom vzájomnom slovnom konflikte a verbálnych nadávkach vošiel do rodinného domu č. XX/XX na ul. A., kde fyzicky napadol Š. Ž., nar. XjX. G. XXXX tak, že ho udrel päťou pravej ruky do oblasti ľavého oka, na čo tento spadol na zem, v dôsledku čoho mu spôsobil pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy - tváre, v oblasti ľavého oka, s krvným výronom v danej oblasti a s vegetatívnou symptomatológiou, odreniny kože v oblasti ľavého oka, ktoré zranenia si vyžiadali dobu liečenia od 25. júla 2012 do 8. augusta 2012.

Okresný súd obvinenému za to uložil podľa § 156 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov, ktorého výkon podmienene odložil so skúšobnou dobou v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov (§ 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák.).

Proti tomuto rozhodnutiu podali obvinený a prokurátor odvolania, ktoré Krajský súd v Trenčíne uznesením zo 17. mája 2016, sp. zn. 2To/98/2015 podľa § 319 Tr. por. zamietol, pretože neboli dôvodné. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou okresného súdu, že poškodený ako jeden zo spoluvlastníkov nebol oprávnený sám rozhodovať o zákaze vstupu obvineného do domu. Ostatní

spoluvlastníci nesúhlas nevyjadřili, pričom obvineného právo vstupu bolo odvodené od spoluvlastníckeho práva jeho otca. Obvinený teda nemohol naplniť zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 Tr. zák. Právnu kvalifikáciu skutku ako prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ s poukazom na § 139 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. považoval odvolací súd za správnu.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jána Legerského dovolanie, ktoré oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní obvinený podrobne rozviedol svoju argumentáciu z odvolacieho konania, zanalyzoval jednotlivé svedecké výpovede so zameraním sa na dôveryhodnosť svedkov a skonštatoval nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu absencie subjektívnej stránky prečinu ublíženia na zdraví a neaplikácie tzv. materiálneho korektívu. Obvinený len reflexívne reagoval na konanie poškodeného. Nemá oporu vo vykonanom dokazovaní tvrdenie, že obvinený náhle napadol poškodeného po skončení potýčky. Dovolaciemu súdu preto navrhol, aby na základe § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým rozsudkom (správne má byť uznesením - pozn. dovolacieho súdu) bol porušený zákon v ustanoveniach § 8, § 9, § 10 ods. 1 písm. b/, ods. 2, § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 139 písm. c/, písm. e/ Tr. zák., zrušil napadnuté rozhodnutie, rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie obvineného bolo zaslané na vyjadrenie Okresnej prokuratúre Bánovce nad Bebravou a poškodenému. Možnosť vyjadriť sa využila iba okresná prokurátorka podaním z 13. januára 2017.

Okresná prokurátorka poukázala na hodnotenie dôkazov a skutkového stavu zo strany obvineného, čo ale nemôže byť predmetom prieskumu dovolacieho súdu. V ďalšej časti sa stotožnila so závermi súdov nižšieho stupňa o spáchaní prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 139 od. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. Dokazovaním bolo preukázané, že obvinený napadol poškodeného, ktorému spôsobil zranenie s dobou liečenia od 25. júla 2012 do 8. augusta 2012, pričom sa konania dopustil na chránenej osobe - blízkej osobe (starý otec) a osobe vyššieho veku (viac ako 70-ročný). Správnosť právnej kvalifikácie skutku podporuje aj znalecký posudok k vzniku zranenia, ku ktorému mohlo dôjsť úderom zovretou päťou. Vzhľadom na spôsob a okolnosti spáchania skutku (obvinený odmietol opustiť rodinný dom, poškodenému vulgárne nadával, agresívnym spôsobom fyzicky napadol poškodeného) nemožno konštatovať nepatrnú závažnosť prečinu v zmysle § 10 ods. 2 Tr. zák. Dovolanie obvineného navrhla podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Vyjadrenie okresnej prokurátorky bolo zaslané na vedomie obvinenému, jeho obhajcovi a poškodenému, ktorí na podanie nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací následne skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou, a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trenčíne ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným M. Ž. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený v dovolaní uplatnil dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú ku preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia

dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Obvinený predovšetkým namietol absenciu úmyslu a nepatnosť činu.

V zmysle ustanovení § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. sa ublíženia na zdraví dopustí ten, kto inému úmyselne ublíži na zdraví, pričom sa skutku dopustí na chránenej osobe.

Objektom trestného činu je ľudské zdravie a hmotným predmetom útoku je telo človeka. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v ublížení na zdraví inému, t. j. individuálne určenej osobe odlišnej od páchatela. Ublížením na zdraví sa v zmysle § 123 ods. 2 Tr. zák. rozumie také poškodenie zdravia iného, ktoré si objektívne vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie, počas ktorého bol nie iba na krátky čas, t. j. najmenej sedem dní, sťažený obvyklý spôsob života poškodeného, pričom sa nevyhnutne nevyžaduje pracovná neschopnosť poškodeného. Na právne posúdenie trestnosti činu taktiež nemá vplyv, ak poškodený počas doby liečenia vykonával prácu na vlastné riziko. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné konanie. Podľa § 15 Tr. zák. trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel a/ chcel spôsobom uvedeným v zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo b/ vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený. V zmysle § 139 Tr. zák. sa chránenou osobou rozumie aj blízka osoba, t. j. príbuzný v priamom pokolení, osvojiteľ, osvojenec, súrodenec a manžel; iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere len vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá právom pociťovala ako ujmu vlastnú (§ 127 ods. 4 Tr. zák.) a osoba vyššieho veku, t. j. osoba staršia ako šesťdesiat rokov (§ 127 ods. 3 Tr. zák.).

Podľa § 10 ods. 2 Tr. zák. nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná.

Dovolací súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného, vychádzal zo skutkových okolností ustálených súdmi nižšieho stupňa. Ako bolo uvedené vyššie, takto zistený skutkový stav nie je dovolací súd oprávnený meniť.

Obvinený v dôsledku hádky udrel poškodeného päťou do tváre. Konanie obvineného možno hodnotiť ako úmyselné, a to prinajmenšom v podobe nepriameho úmyslu, keď bol uzročený, že svojím konaním môže poškodenému spôsobiť zranenia. Aj keď sa jednalo len o jeden úder, nie je možné prisvedčiť námietkam obvineného o nepatrnej závažnosti konania. Poškodený bol v čase spáchania skutku 70-ročný starý otec obvineného. Napriek tomu, že úderu predchádzal vzájomný konflikt a poškodený mal podiel na vzniku vypätej situácie, konanie obvineného najmä s ohľadom na osobu poškodeného nemožno bagatelizovať. Ani dovolací súd preto nevzhladol dôvod na aplikáciu tzv. materiálneho korektívu.

Obsahom dovolania obvineného bolo taktiež posudzovanie hodnovernosti svedkov, ich výpovedí, vykonaných dôkazov a polemizovanie so závermi súdov. Takéto námietky, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, svojim obsahom nenapĺňajú nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda nebol daný.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného M. Ž. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.